

olağanüstü komik

TERRY PRATCHETT

Zamanı
Ancak **SEN**
Durdurabilirsin

BİR JOHNNY MAXWELL HİKÂYESİ

Zaman!
Ancak **SEN**
Durdurabilirsin

ZAMANI ANCAK SEN DURDURABİLİRSİN

© 2010, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1996, Terry ve Lyn Pratchett
resim hakları © 2018, The Random House Group Ltd

İlk baskı 1996 yılında İngiltere’de *Johnny and the Bomb* adı ile bir Penguin Random House UK markası olan Doubleday tarafından gerçekleştirilmiştir.

YAZAR: Terry and Lyn Pratchett
RESİMLEYEN: Mark Beech
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
SON OKUMA: Burhan Düzçay
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Kasım 2013 (2000 adet)
İkinci Baskı: Kasım 2019 (2000 adet)
(Gözden geçirilmiş baskıdır.)

ISBN: 978-605-285-256-9
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

olağanüstü komik

TERRY PRATCHETT

Zamanı
Ancak **SEN**
Durdurabilirsin

 tudem

Terry Pratchett

Sör Terry Pratchett (evet, o gerçek bir şövalye), dünyanın en komik, en sevilen yazarlarından biri. Ayrıca çağdaş fantastik edebiyatın en önemli kalemlerinden. Olağanüstü bir başarı kazanmış olan “Diskdünya” kitaplarıyla özellikle tanınıyor. Henüz on yedi yaşındayken yazmaya başladığı öyküleri gazetelerde yayımlandı, ilk romanı *Halı Halkı* 1971’de çıktı. Pratchett, çocuklar ve yetişkinler için elliden fazla olağanüstü kitap yazdı. Pek çok ödül kazanan yazarın kitapları onlarca dile çevrildi ve dünya çapında, üç milyon aşağı beş milyon yukarı, en az yüz milyon sattı. 2014 yılında Diskdünya’nın 41. kitabını tamamlayan Pratchett, ne yazık ki 2015 yılında hayata gözlerini yumdu. Hâlen, İngiltere’de, Kitabı Raflardan En Çok Araklanan Yazarlar Listesi’nde başı çekiyor.
www.terrypratchett.co.uk

Tudem Yayın Grubundan çıkan kitapları:

Ulus (Roman)

Muhteşen Maurice ve Değişmiş Fareleri (Roman)

Viran Şatodaki Ejderhalar (Öykü)

Cadının Elektrikli Süpürgesi (Öykü)

Johnny Maxwell Serisi

İnsanlığı Ancak Sen Kurtarabilirsin (Roman)

Hayaletleri Ancak Sen Anlayabilirsin (Roman)

Zamanı Ancak Sen Durdurabilirsin (Roman)

TEŞEKKÜR

Bu kitap için yaptığım araştırmalara yardımlarından dolayı Meteoroloji Genel Müdürlüğü'ne, Britanya Kraliyet Darphanesi'ne ve eski dostum Bernard Pearson'a teşekkür etmek isterim. (Bernard, bir şeyi bilmiyorsa bile o şeyi bilen birini mutlaka tanır.) Eğer tarihî ayrıntılar yanlışsa, doğru düzgün dinlemediğim için bu tamamen benim suçumdur. Ama, yine de... Zaman Pantolonu'nun diğer paçasında *gerçekte* neler olduğunu *kim* bilebilir ki?

Birinci Bölüm

BOMBALARDAN SONRA

Blackbury'nin ana caddesi. Akşam saat dokuz.

Hava kararmıştı. Dağınık bulutların arkasında zaman zaman dolunayın ışığı görünüyordu. Rüzgâr güneybatıdan esiyordu. Patlayan son fırtına havayı temizlemiş, parke taşlarını ıslatıp kayganlaştırmıştı.

Bir polis memuru, sokakta sakın sakın, yavaşça yürüyordu.

Karartılmış pencerelerin çevresinde, ancak çok yakından bakan birinin görebileceği incecik ışık çizgileri seçiliyordu. Pencerelerin gerisinden, her şeye rağmen hayatlarını yaşayan insanların uzak sesleri geliyordu: piyano çalışması sırasında tekrar tekrar çalınan boğuk notalar, radyodan arada bir yükselen mırıltılar, kahkahalar.

Bazı dükkânların vitrinlerinin önüne kum torbaları yığılmıştı. Bir dükkânın önündeki afiş, insanları "Zafer

İçin Toprak Kazmaya” çağırıyordu;* sanki zafer, bir tür şalgammış gibi.

Ufukta, Slate kasabasının olduğu yönde, kuvvetli projektörlerin ince ışıkları, bulutların arasında bombardıman uçağı arıyordu.

Polis memuru köşeyi dolandı ve sessizliğin içinde gürültüyle inleyen ayak sesleriyle, bir sonraki sokakta yürümeye başladı.

İzlediği rota onu küçük kiliseye kadar götürüyor, sonra da –yani, en azından *teoride*– Cennet Sokağı’ndan geçiriyordu. Ama bu gece oradan geçmedi. Çünkü Cennet Sokağı artık yoktu. Dün gecedен beri, yoktu.

Kilisenin yanına bir kamyon park edilmişti. Kasayı örten brandanın altından ışık sızıyordu.

Polis memuru kamyonu vurdu.

“Buraya park edemezsiniz beyler!” dedi. “Size bir fincan çay cezası kesiyorum, tamam mı? Sonra da bu konuyu bir daha açmayacağız!”

Branda aralandı, dışarı bir asker atladı. İçerisi çok kısa bir anlığına göründü: Turuncu ışıkla dolu sıcak bir çadır, küçük bir sobanın çevresinde oturan birkaç asker ve sigara dumanıyla ağırlaşmış hava.

Asker sırttı.

“Kom’ser yardımcısına bi’ fincan çay ve bi’ sandviç uzatın,” dedi, kamyonun içindeki birine.

* İkinci Dünya Savaşı döneminde, İngiltere Tarım Bakanlığının hayata geçirdiği bir projeydi bu. Ekonomiye destek olmaları için halkı tarım yapmaya teşvik ediyordu. [E.N.]

Teneke fincanda bir bardak çay ve tuğla kadar kalın bir sandviç uzatıldı.

“ok makbule geçti,” dedi komiser yardımcısı, uzatılanları alarak. Kamyona yaslandı. “Ee? Nasıl gidiyor? Tek gmleme bile duymadım.”

“Bu seferki 25 kalibrelik,” dedi asker. “Mahzen zeminini delip geçmiş. Dün gece iyi bombalandınız he. Görmek ister misiniz?”

“Güvenli mi?”

“Tabii ki değil,” dedi asker neşeyle. “Biz de bu yüzden burdayız, değil mi? Hadi.” Ucunu kıştırarak sigarasını söndürdü ve izmariti kulak arkası yaptı.

“Sizin, onu *korumak* için burada olduğunuzu sanıyordum,” dedi komiser yardımcısı.

“Saat gecenin ikisi ve şakır şakır yağmur yağıyor,” dedi asker. “Patlamamış bi’ bombayı kim çalar ki?”

“Evet, ama...” Komiser yardımcısı, harabeye dönmüş sokağa baktı. Kayıp düşen tuğlaların sesi duyuldu. “Sese bakılırsa, biri şu an alıyor...”

“Ne? Uyarı tabelaları koymuştuk!” dedi asker. “Yalnızca ay molası vermiştik ya! Hey!”

İkisinin de botları, yerlere saçılmış molozun üzerinde gıcırdadı.

“Güvenli ama, değil mi?” dedi komiser yardımcısı.

“Eh... biri üzerine pis bi’ tuğla yığını düşürürse... hayır, değil. Hey! Sen!”

Ay, bulutların arkasından çıktı. şimdi, soluk ışığın altında –ve tabii, sokaktan geriye her ne kalmışsa onun

diğer ucunda– turşu fabrikasının duvarının yanında birini seçebiliyorlardı.

Komiser yardımcısı kayarak durdu.

“Ah, olamaz!” diye fısıldadı. “Bayan Tachyon bu.”

Asker, molozun içinde bir tür... *el arabası* sürüklemekte olan ufak tefek kadına baktı.

“Kim bu?”

“Bu işi sessizce halledelim, tamam mı?” dedi komiser yardımcısı, askerin kolunu tutarak.

Fenerini açtı ve yüzüne bir tür çılgın, dost canlısı sırtış oturttu.

“Sen misin Bayan Tachyon?” dedi. “Benim, Komiser Yardımcısı Burke. Hava, gecenin bu saatinde dışarıda olmak için birazcık soğuk değil mi sence de? Bak, karakolda güzel, sıcacık bir koğuş var. Benimle gelersen eminim koca bir fincan sıcak kakao da buluruz. Ne dersin?”

“Onca uyarı tabelasını okuyamıyor mu? Kafayı mı yemiş bu?” dedi asker alçak sesle. “Mahzenine bomba düşen evin tam yanında duruyor!”

“Evet... yani, hayır. O... farklıdır biraz,” dedi komiser yardımcısı. “Biraz... çatlaktır.” Sesini yükseltti. “Olduğun yerde kal tatlım, biz gelip seni alırız! Bunca döküntünün üzerinde bir yerini yaralamamı istemeyiz, değil mi?”

“Hey, yoksa yağma mı yapıyor?” dedi asker. “Bombalanmış evlerden bi’ şeyler yürütüyorsa kurşuna dizilebilir!”

“Kimse Bayan Tachyon’u kurşuna falan dizmeyecek,” dedi komiser yardımcısı. “Onu *tanıyoruz*, anlıyor musun? Geçen geceyi de koğuştta geçirdi.”

“Ne suç işledi ki?”

“Hiçbir şey. Soğuk gecelerde karakoldaki boş hücrelerden birinde kalmasına izin veriyoruz. Daha dün ona altı peni ve annemin eski botlarını verdim. Baksana kadıncağıza... Ninen yaşında... Zavallı ihtiyarcık...”

Onlar ihtiyatla yürürken, Bayan Tachyon durup dalgın dalgın baktı.

Asker, kadına yaklaştıkça, parti elbisesine benzer bir elbise ve onun da üzerine kat kat başka giysiler giymiş, püsküllü yün bere takmış, ufak tefek, kırışık bir kadın gördü. Kadın, telden yapılmış tekerlekli bir alışveriş arabası itiyordu. Arabanın üzerinde metal bir etiket vardı.

“AVM,” diye okudu asker. “O ne demek ki?”

“O tuhaf eşyaları nereden buluyor, hiç bilmiyorum,” diye mırıldandı komiser yardımcısı.

Alışveriş arabası siyah torbalarla doluydu. Ama ay ışığında parıltıyan başka şeyler de vardı.

“Ah! *Onu* nereden bulduğunu *biliyorum* işte,” diye mırıldandı asker. “Turşu fabrikasından aşırılmış!”

“Hah. Bu sabah kasabanın neredeyse *yarısı* oradaydı,” dedi komiser yardımcısı. “Birkaç kavanoz salatalık turşusunun kimseye zararı dokunmaz.”

“Evet ama bu tür şeylere izin veremeyiz. Hey, sen! Ha’mfendi! Dur da bi’ bakayım.”

Alışveriş arabasına uzandı.

Ve arabadan, tamamen dişler ve parlayan gözlerden oluşmuş bir tür iblis fırladı, askerin elini tırmaladı.

“Anam! Kahretsin! Hey, yardım edin de tutayım...”

Ama komiser yardımcısı gerilemişti.

“Suçlu bu,” dedi. “Yerinde olsam uzaklaşırdım.”

Bay Tachyon bet bir sesle güldü.

“Fırtına Kuşları, uçun!” dedi.* “Ne, muz yok mu? Sen öyle san, benim ihtiyar bebeğim!”

Arabayı hızla çevirdi ve arkasından çeke çeke, koşarak uzaklaştı.

“Hey, oraya girme!..” diye bağırdı asker.

Yaşlı kadın, arabayı bir tuğla yığınının üzerinde sürükledi. O geçtikten sonra da duvar yıkıldı.

Son tuğla, çok aşağılarda bir şeye çarptı ve *boing!* yaptı.

Bayan Tachyon’un peşinden koşmakta olan asker ve komiser yardımcısı, adımlarının ortasında donakaldı.

Ay yeniden bir bulutun arkasına girdi.

Karanlıkta bir tıkırtı duyuldu. Çok uzaktan gelmişti ve biraz da boğuktu; fakat o sessizlikte iki adam da onu ta belkemiklerinde hissetti.

Komiser yardımcısının havada kalmış ayağı yavaşça yere indi.

“Tıkırdamaya başlamışsa, ne kadar zamanın kalmış oluyor?” diye fısıldadı.

* Bir dönem bizde de yayınlanmış *Fırtına Kuşları (Thunderbirds)*, gizli ajanların maceralarını anlatan bir kukla dizisiydi. [E.N.]

Ama yanında kimse yoktu.

Asker, tabana kuvvet kaçıyordu.

Onun arkasından komiser yardımcısı da koşmaya başladı. Fakat tam da Cennet Sokağı'nın molozlarına tırmanmaya başlamışken, arkasındaki dünya aniden heyecanla doldu...

Blackbury'nin ana caddesi. Akşam saat dokuz.

Elektrikli eşya satan mağazanın vitrinindeki dokuz televizyon da aynı şeyi gösteriyordu. Dokuz televizyon, titreşen ekranlarındaki imgeleri boş havaya yansıtıyordu.

Issız kaldırımında eski bir gazete savruldu, ardından da çiçek tarhındaki saplara dolanarak durdu. Sonra rüzgâr, boş bir bira kutusunu yakaladı ve onu tıngır mıngır sürükleyerek bir kanala düşürdü.

Ana cadde, Blackbury Belediye Kurulu'nun “Yayalaştırılmış Konfor Alanı” ismini verdiği yerdı. Fakat, söz konusu konforun nasıl bir konfor olduğundan, hatta bizzat *konforun* ne olduğundan kimse emin değildi. Belki de bu, insanların uzun süre oturup mekânı *dağıt-maması* için sinsice tasarlanmış olan rahatsız banklar demektı? Ya da belki, her tür hava koşuluna dayanıklı, her sene düzenli olarak Cips Paketi mahsulü veren çiçek tarhlarıydı... Süs ağaçları değildi ama. Onlar, birkaç sene önceki orijinal proje çizimlerinde oldukça büyük ve yeşil görünüyorlardı. Ama bütçe kesintileri yüzünden kimse ağaç ekmeye dikmeye bulamamıştı.

Sokak lambalarının sodyum bazlı kalitesiz ışıkları, gecenin buz kadar soğuk görünmesine sebep oluyordu.

Gazete yeniden havalandı ve *ağzı açık şişman bir köpek* gibi görünen sarı çöp tenekesine sarıldı.

Bir süre sonra, ara sokaklardan birine bir şey düştü.

“Aah!” diye inledi kadın. “Tık tık tık! Tıkıdı tıkıdı buum! Of! Devlet... Hastanesi!..”

Bir şeyler hakkında endişelenmenin ilginç tarafı, diye düşündü Johnny Maxwell, her zaman ama her zaman, endişelenebilecek yeni şeyler çıkması...

Arkadaşı Kirsty, “Endişeli bir mizaca sahip olduğun için,” diyordu; oysa *onun* böyle düşünmesinin sebebi, *kendisinin* hiçbir şey hakkında endişelenmemesiydi. Kirsty, endişelenmek yerine *öfkeleniyordu*. Ve konu ne olursa olsun, o konuda bir şeyler yapıyordu. Johnny, konunun *ne* olduğuna ve o konuda tam olarak *ne* yapacağına hemencecik karar verebiliyor olması konusunda kızı gerçekten kıskanıyordu. Mesela o günlerde Kirsty, akşamları gezegeni, hafta sonlarında ise tilkileri kurtarıyordu.

Johnny ise yalnızca endişeleniyordu. Genelde de hep aynı konularda endişeleniyordu: okul, para, televizyon izleyerek AIDS olup olunamayacağı... Vesaire. Ama zaman zaman, bu endişelerden biri (örneğin, o haftanın şarkı listesinde kimin birinci olacağı endişesi gibi bir tanesi) hiç yoktan ortaya çıkıyor ve tüm diğerlerini geriye itiyordu.

Şu andaki endişe konusu, zihniydi.

“Aslında, hastalanmakla aynı şey değil tam olarak,” dedi Yo-yok. Annesinin tıp ansiklopedilerini sayfa sayfa okumuştı.

“Hastalanmakla aynı şey *zaten* değil,” dedi Johnny. “Eğer başına bir sürü kötü şey gelmişse, moralinin bozulması *sağlıklı* bir tepkidir. Yani... mantıklı, değil mi? Ekonomi kötüye gidiyor, babam bizden uzaklaşıyor, annem bütün gün oturup sigara içiyor falan... Tam aksine, böyle bir durumda habire gülümsemek ve ‘ah, o kadar da kötü değil ya’ demek... Asıl *bu* kaçıkça olurdu.”

“Haklısın,” dedi, psikoloji hakkında da bir şeyler okumuş olan Yo-yok.

“Benim de *ninem* kafayı yedi,” dedi Bigmac. “Kadın gerç... *Ahh!*”

“Aaa, pardon,” dedi Yo-yok. “Yanlışlıkla ayağına basıvermişim. Ama sen de dikkat etmedin yani.”

“Aslında... hepsi yalnızca rüya işte,” dedi Johnny. “Delice bir şey yok ortada.”

Fakat itiraf etmesi gerekirdi, rüyaları gündüz de görüyordu. Üstelik hepsi de o kadar gerçekçiydi ki, gözlerini ve kulaklarını dolduruyorlardı.

Uçaklar...

Bombalar...

Ve bir de... *fosil sinek*. Onu neden görüyordu ki? Kâbuslar görüyordu ve kâbusların ortasında sineği görüyordu; bir kehribar parçasının içindeki minik sineği.

Onu alabilmek için para biriktirmiş, hakkında bir fen projesi yapmıştı. Ama korkunç bile değildi ki. Yalnızca, milyonlarca sene öncesinden kalma bir sinekti işte. *Sinek* neden kâbusunun içindeydi?*

Hah! Peki ya öğretmenler? Neden, olmaları gerektiği gibi davranıp, dersi dinlemiyorsanız size bir şeyler fırlatmıyorlardı? Bunun yerine hepsi Johnny için *endişeleniyordu*. Eve notlar falan gönderiyorlardı, onu bir uzmana yönlendiriyorlardı... Gerçi uzman o kadar da kötü değildi. En azından matematik dersinden kaytarmasını sağlıyordu.

Notların biri, onu “huzursuz” olarak tanımlıyordu. Eh, bugünlerde kim huzursuz değildi ki? Notu annesine göstermemişti. İşler zaten yeterince kötüydü.

“Dedenlerde durum nasıl?” dedi Yo-yok.

“Fena değil. Zaten genelde ev işlerini dedem yapıyor. Tereyağlı ekmek konusunda da iyi. Bir de... *sürpriz sürpriz* konusunda.”

“O ne be?”

“Hani pazardaki, etiketleri çıkarılmış konserveler satan tezgâh var ya?”

“Evet?”

“Onlardan bir sürü alıyor. Ve konserve açılınca da... eh, yemek zorunda kalıyoruz.”

“Iyk.”

* Johnny muhtemelen *Jurassic Park*'tan etkilenmiş. Onlar da kehribarın içine sıkışıp kalmış bir sivrisinek sayesinde dinozorları hayata döndürüyorlardı... [E.N.]

Türkçeleştiren:
Niran Elçi

“ZAMANLARIN EN İYİSİYDİ, ZAMANLARIN EN KÖTÜSÜYDÜ...”

Macerayı seven çocuk Johnny Maxwell'in yolu
bu kez uzaklara... yani, *bir hayli* uzaklara düşüyor:

1941 yılına!

Johnny ve dostları, zamanda yolculuğun en tuhaf hâliyle,
bir *alışveriş arabasıyla*, ta İkinci Dünya Savaşı'na gidiyor
ve gerçekleri yeni baştan yazmaya çalışıyor.

Ne de olsa her şey bir *zamanlama* meselesi...

Savaşın siviller üzerindeki acı etkilerini gösteren ve
“doğru şeyi yapmanın” önemini vurgulayan
Zamanı Ancak Sen Durdurabilirsin, zamanının çok ötesinde,
dâhiyane bir bilimkurgu!

www.tudem.com

    tudemyayingrubu

ISBN: 978-605-285-256-9

9 786052 852569